

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Ułatwianie dostępu do finansowania działań związanych ze zmianą klimatu dla podmiotów niepaństwowych”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2019/C 110/03)

Sprawozdawca: **Cillian LOHAN (IE-III)**

Podstawa prawna	Art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	15.2.2018
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	27.11.2018
Data przyjęcia na sesji plenarnej	12.12.2018
Sesja plenarna nr	539
Wynik głosowania (za / przeciw / wstrzymało się)	114/6/7

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Mimo że w paktach na rzecz finansowania działań związanych ze zmianą klimatu przyznano duże środki, EKES pragnie zwrócić uwagę na problem dotyczący podmiotów niepaństwowych działających na rzecz klimatu na małą skalę, które mają trudności z dostępem do finansowania umożliwiającego wsparcie i realizację inicjatyw o transformacyjnym potencjale.

1.2. Należy w trybie pilnym skontrolować i sporządzić zestawienie przepływów środków na działania w dziedzinie klimatu, które pozwoli zmierzyć wpływ na podmioty niepaństwowe działające na rzecz klimatu, a także dokonać oceny postępów na drodze do szerszego przekształcenia gospodarki w gospodarkę niskoemisyjną.

1.3. Źródła finansowania są niejednorodne, podobnie jak inicjatywy oddolne, które wymagają dostępu. Brakuje mechanizmów, które pozwoliłyby wyeliminować ten brak spójności. Należy temu zaradzić, ustanawiając na szczelbu UE otwarte na wielu uczestników forum na rzecz finansowania działań związanych z klimatem.

1.4. EKES proponuje utworzenie **forum na rzecz rozwiązywania problemów związanych z klimatem**, które mogłoby skupić najważniejsze zainteresowane strony w celu wskazania barier, nakreślenia rozwiązań oraz określenia najskuteczniejszego mechanizmu poprawy przydziału funduszy, m.in. przez dopasowywanie projektów do odpowiednich źródeł finansowania działań związanych ze zmianą klimatu.

1.5. Należy stworzyć (a następnie skutecznie propagować) mechanizm na rzecz realizacji inicjatyw wymagających mniejszego nakładu środków, obejmujący:

- uproszczoną procedurę składania wniosku,
- uproszczone wymogi dotyczące sprawozdawczości,
- dopasowanie finansowania,
- wsparcie projektów na etapie projektowania, przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
- wsparcie dla budowania zdolności, tworzenia sieci kontaktów, wymiany i tworzenia platform na szczelbu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

1.6. Skoncentrowanie się na finansowaniu działań związanych ze zmianą klimatu nie powinno odbywać się z pominięciem odpowiedzialnego finansowania w innych obszarach. Finansowanie powinno zawsze uwzględniać kwestię zmiany klimatu w celu zapewnienia, aby wszelkie finansowanie niezaliczające się do finansowania działań związanych ze zmianą klimatu nie było sprzeczne z zobowiązaniami i celami w dziedzinie klimatu. Tych zasad należy przestrzegać w kontekście art. 2 ust. 1 lit. c) porozumienia paryskiego, tak aby istniejące przepływy finansowe były spójne z przechodzeniem w kierunku niskich emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmianę klimatu.

1.7. Należy opracować zestaw narzędzi z jasną strategią komunikacyjną, który wzmocni pozycję podmiotów niepaństwowych na wszystkich szczeblach, co umożliwi zrozumienie i dostęp do finansowania działań w związku ze zmianą klimatu. Zestaw ten powinien ułatwiać podmiotom realizującym projekty opracowywanie takich projektów, które przyczynią się do gospodarki niskoemisyjnej i odpornej na zmianę klimatu.

2. Wstęp

2.1. Niniejsza opinia opiera się na wcześniejszych opiniach EKES-u, tj. „Koalicja na rzecz realizacji zobowiązań porozumienia paryskiego”⁽¹⁾ i „Wspieranie działań podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu”⁽²⁾, a także na niedawnym badaniu EKES-u⁽³⁾, w którym zwrócono uwagę na bariery utrudniające większe zaangażowanie podmiotów niepaństwowych w działania w dziedzinie klimatu.

2.2. W 2018 r. EKES wezwał do nawiązania „Europejskiego dialogu na temat działań podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu” (ED-NSCA), by wzmocnić i zwiększyć zakres i skalę europejskich niepublicznych działań w dziedzinie klimatu. Stwierdził, że celem dialogu powinno być nie tylko podkreślanie i prezentowanie działań, ale również reagowanie na potrzeby podmiotów niepaństwowych i inspirowanie do nowych partnerstw między podmiotami państwowymi i niepaństwowymi, a także ułatwianie partnerskiego uczenia się, szkolenia i dzielenia się radami wśród podmiotów niepaństwowych, zwiększenie dostępnych środków **oraz ułatwianie dostępu do finansowania**.

2.2.1. Termin „podmioty niepaństwowe” odnosi się do podmiotów, które nie są stronami Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC). To szerokie pojęcie obejmuje różne rodzaje przedsiębiorstw, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa oraz mikroprzedsiębiorstwa, inwestorów, spółdzielnie, miasta i regiony, związki zawodowe, wspólnoty i grupy obywatelskie, związki wyznaniowe, grupy młodzieżowe i inne organizacje pozarządowe.

2.2.2. Proponowany dialog na temat działań podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu powinien wspierać dostęp do finansowania dla podmiotów niepaństwowych. Powinno ono obejmować:

- sporządzenie zestawienia możliwości finansowania,
- doradztwo w zakresie planów kwalifikujących się do finansowania,
- analizę sposobów, w jakie istniejący finansowy łańcuch wartości (zarówno publiczny, jak i prywatny) zapewnia środki finansowe na inwestycje na rzecz klimatu planowane przez podmioty niepaństwowe,
- analizę możliwości skutecznego finansowania/przydziału funduszy z przeznaczeniem na mniejsze projekty, które mogą mieć transformacyjny charakter,
- analizę obecnych procedur dialogu i konsultacji z podmiotami niepaństwowymi w celu ustalenia nowych metod i najlepszych praktyk poprawiających wykorzystanie istniejących funduszy europejskich i międzynarodowych,
- postulowanie, by kolejne wieloletnie ramy finansowe UE służyły większym ambicjom podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu i zachęcały te podmioty do działania;
- poszukiwanie innowacyjnych źródeł finansowania (wzajemne, społecznościowe, mikro, obligacje ekologiczne itp.).

⁽¹⁾ Opinia EKES-u w sprawie koalicji w celu wywiązania się ze zobowiązań podjętych w porozumieniu paryskim (Dz.U. C 389 z 21.10.2016, s. 20).

⁽²⁾ Opinia EKES-u w sprawie wspierania działań podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu” (Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 35).

⁽³⁾ Badanie EKES-u pt. „Toolbox for multi-stakeholder climate partnerships. A policy framework to stimulate bottom-up climate actions” („Zestaw narzędzi dla wielostronnych partnerstw na rzecz klimatu. Ramy polityczne sprzyjające rozwojowi oddolnych działań w dziedzinie klimatu”).

2.3. Finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu można interpretować na wiele sposobów, ale zgodnie z definicją przyjętą przez Stały Komitet ds. Finansów przy Konferencji Stron Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) jest to „finansowanie, którego celem jest redukcja emisji i zwiększenie pochłaniania gazów cieplarnianych, przy jednoczesnym zmniejszeniu narażenia systemów ludzkich i ekologicznych na negatywne konsekwencje zmiany klimatu oraz utrzymaniu i zwiększeniu ich odporności na te konsekwencje”.

2.4. Niniejsza opinia dotyczy finansowania działań w związku ze zmianą klimatu w odniesieniu do państw członkowskich UE i podmiotów niebędących stronami UNFCCC w tych państwach, umożliwiającego organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, władzom miejskim i samorządom lokalnym dostęp do instrumentów finansowych wymaganych do zapewnienia pomocy w opracowywaniu i realizacji projektów, inicjatyw i działań, które przyczyniają się do redukcji emisji i zwiększenia uodpornienia społeczności lokalnych na zmianę klimatu.

2.5. Ważne jest rozpatrywanie tej opinii w kontekście sprawiedliwości klimatycznej⁽⁴⁾, aby uniknąć sytuacji, w której koszty działań w dziedzinie klimatu obciążają w nieproporcjonalnie dużym stopniu najbardziej i najsłabsze grupy społeczne.

2.6. Finansowanie pierwszych działań zmierzających do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz działań na rzecz zarówno przystosowania się do zmiany klimatu, jak i jej ograniczenia, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia sprawiedliwego przejścia i przyspieszenia działań na gruncie lokalnym.

2.7. Małe projekty i mikroprojekty opiewające na kwoty od 2 000 EUR do 250 000 EUR mogą być trudno dostępne. Potrzebne są wydajne mechanizmy, które zagwarantują realizację transformacyjnego potencjału działań na małą skalę kierowanych przez społeczność dzięki finansowaniu działań związanych ze zmianą klimatu.

2.8. W ostatnim dziesięcioleciu UE opracowała szereg udanych mechanizmów finansowania dostosowanych do takich potrzeb – Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka, światowy sojusz na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu (Global Climate Change Alliance), współfinansowanie organizacji pozarządowych i instrumenty finansowe na rzecz zdecentralizowanej współpracy, które mogłyby stanowić inspirację dla opracowania odpowiednich instrumentów przeciwdziałania zmianie klimatu.

3. Wskazane problemy

Kontekst

3.1. EKES zdecydowanie popiera Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz porozumienie paryskie. Tymczasem obecnie wytyczony kierunek pozwoli w najlepszym razie na ograniczenie wzrostu temperatury do 3 C lub więcej, co znacznie wykracza ponad to, co przewiduje porozumienie paryskie. Przejście na zrównoważony rozwój wymaga dużych wysiłków i istotnych inwestycji. Według specjalnego sprawozdania IPCC na temat skutków globalnego ocieplenia na poziomie 1,5 °C ponad poziom sprzed epoki przemysłowej całkowity średni roczny koszt inwestycji w działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu na lata 2015–2050 w wariantach ograniczenia ocieplenia do 1,5 °C szacuje się na około 900 mld USD.

3.2. Chociaż inwestycje niezbędne dla przeciwdziałania zmianie klimatu są znaczne, nie są tak duże jak inwestycje w celu ratowania upadającego sektora finansowego w ostatnich latach. Przy tamtej okazji uruchomiono inwestycje rzędu 2,5 bln EUR. Powinniśmy udzielić co najmniej równej odpowiedzi na możliwość załamania się ekosystemów, od których zależy.

3.3. Zbyt często dyskusje dotyczące finansowania działań koncentrują się na tworzeniu nowych wyraźnych linii finansowania, tymczasem porozumienie paryskie zachęca do tego, by wszystkie przepływy finansowe były spójne ze ścieżką w kierunku niskich emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmianę klimatu.

3.4. Partnerstwo z Marrakeszu i światowy program działań na rzecz klimatu stanowią okazję do zaangażowania podmiotów niepaństwowych w formalny proces UNFCCC. Pozyskiwanie działań w ramach UE i finansowanie działań w celu zmaksymalizowania ich potencjalnego wpływu nie jest celem przy projektowaniu pakietów finansowania.

3.5. Wprawdzie poczyniono postępy w dziedzinie finansowania przeciwdziałania globalnemu ociepleniu i powiązanim skutkom, lecz są one niewystarczające. W najnowszym raporcie Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu⁽⁵⁾ jasno stwierdzono, że znajdujemy się w krytycznym okresie, a w następnej dekadzie konieczne będą radykalne działania, aby ograniczyć wpływ do osiągalnych poziomów. Priorytetowe znaczenie należy nadać finansowaniu i gospodarce o zrównoważonym charakterze, w szczególności przez przejrzyste, stabilne i zawierające odpowiednie zachęty prawodawstwo.

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie *sprawiedliwości klimatycznej* (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 22).

⁽⁵⁾ Specjalne sprawozdanie IPCC na temat skutków globalnego ocieplenia na poziomie 1,5 °C ponad poziom sprzed epoki przemysłowej (październik 2018 r.).

3.6. Nie wystarczy przeznaczyć określonego odsetka budżetu na finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu, jeżeli pozostała część budżetu zostanie przeznaczona na działania szkodliwe dla klimatu. Należy rozpatrywać całość wydatków pod kątem ich wpływu na klimat. W dokumencie roboczym Międzynarodowego Funduszu Walutowego oszacowano, że dotacje bezpośrednie i pośrednie przeznaczane co roku na świecie na paliwa kopalne wynoszą 5,3 bln USD, co oznacza, że każdego dnia na ten cel wydatkowanych jest ponad 15 mld USD. Nawet postulowany ekofundusz klimatyczny w wysokości 100 mld USD rocznie nie wystarczy, by załagodzić negatywne skutki tych dotacji.

3.7. Żadna transformacja energetyczna nie może być z powodzeniem wdrożona w odpowiednim czasie i zgodnie z europejskimi zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia paryskiego, jeśli problem ubóstwa energetycznego jest lekceważony politycznie. Potrzebny jest sprawiedliwy podział zarówno finansowych, jak i społecznych kosztów i korzyści związanych z przechodzeniem na zrównoważoną energię w Europie pomiędzy wszystkimi poziomami sprawowania rządów oraz podmiotami rynkowymi, w tym obywatelami. Z badania naukowego w ramach Heat Roadmap Europe (europejskiego programu działań w związku z ociepleniem)⁽⁶⁾ wynika, że Europa jest w stanie ograniczyć swoje emisje gazów cieplarnianych o 86 % do 2050 r. w porównaniu z 1990 r. przy pomocy istniejących technologii w sposób przystępny cenowo i efektywny kosztowo.

3.8. W badaniu przeprowadzonym na potrzeby niniejszej opinii zwrócono uwagę, że brak jest informacji na temat przepływów środków przeznaczonych na działania w dziedzinie klimatu w państwach członkowskich. Trudno jest ocenić, czy środki są dzielone na mniejsze dostępne pule lub jaki jest transformacyjny wpływ finansowania. Ten brak monitorowania i sprawozdawczości zwiększa niejednoznaczność wokół postrzeganego problemu i utrudnia rozwój najskuteczniejszych rozwiązań.

Dostęp dla przedsiębiorstw i MŚP

3.9. Dostęp do finansowania pozostaje głównym wyzwaniem dla wszystkich podmiotów niepaństwowych każdego typu, w tym należy wspomnieć różne wyzwania, przed jakimi stają MŚP i większe przedsiębiorstwa. Wyzwanie to wiąże się nie tylko z dostępnością większych i dodatkowych środków, ale również z jasnością istniejących mechanizmów finansowania.

3.10. Ponadto również trudno jest określić, co stanowi „zielone inwestycje”. Inwestorów interesuje w pierwszym rzędzie kwestia ryzyka i rentowności, trudno więc im ocenić potencjalny wpływ proponowanego projektu na klimat oraz ocenić szanse jego powodzenia. Prywatni pożyczkodawcy nie będą skłonni do sfinansowania projektu bez jasnego zrozumienia ryzyka inwestycyjnego, a także mechanizmów jego ograniczenia – innymi słowy bez gwarancji.

Dostęp dla władz lokalnych i regionalnych

3.11. W przypadku władz na szczeblu niższym od krajowego czynniki ograniczające ich dostęp do finansowania obejmują: niską zdolność kredytową; ograniczone zdolności mobilizowania funduszy prywatnych ze względu na niewystarczający rozmiar rynku niskoemisyjnych inwestycji infrastrukturalnych i nieatrakcyjne profile ryzyka i zwrotu; oraz suwerenne granice wyznaczone przez rządy krajowe w odniesieniu do możliwości i wysokości pożyczek, jakie organy samorządowe mogą uzyskać z sektora prywatnego.

Dostęp dla inicjatyw wspólnotowych

3.12. Obecnie w Europie istnieje wiele tysięcy oddolnych inicjatyw dotyczących zmiany klimatu i zrównoważonego rozwoju. Inicjatywy te znacząco przyczyniają się do osiągnięcia celów UE w dziedzinie klimatu, energii i zrównoważonego rozwoju, ale w dużej mierze opierają się na wolontariuszach, a główną przeszkodą w ich rozwoju i zwiększaniu ich skali jest brak środków i profesjonalnego wsparcia. Nierzadko wymagane są bardzo skromne zasoby, jednak bez nich postępy w realizacji inicjatyw są utrudnione, podobnie jak uruchamianie projektów w ich ramach. Potencjał transformacyjny tych inicjatyw nie jest wykorzystywany.

3.13. W wielu przypadkach lokalne inicjatywy oddolne mają utrudniony dostęp do tradycyjnych źródeł finansowania. Często zdarza się, że wymagana minimalna kwota finansowania jest zbyt wysoka, znacznie wykraczająca poza potrzebne kwoty lub zdolności zarządzania w ramach lokalnych inicjatyw na małą skalę. Wymogi dotyczące współfinansowania tworzą dodatkowe bariery.

3.14. Wymogi dotyczące współfinansowania, nadmiar dokumentacji i skomplikowane procedury to niektóre z problemów z dostępem do finansowania wskazywanych przez mniejsze grupy. Choć skala poszczególnych projektów/inicjatyw tego typu jest niewielka, ich łączny efekt może być duży. Odpowiednie finansowanie wspierające małe programy na poziomie społeczności lokalnych przynosi także wiele pośrednich lokalnych korzyści.

⁽⁶⁾ Program badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 695989 – europejski program działań w związku z ociepleniem.

3.15. Większość, jeśli nie całość finansowania jest ukierunkowana na projekty i nie jest odpowiedzią na potrzebę zasobów na wsparcie procesów na różnych szczeblach – od organizowania społeczności i budowania zdolności na szczeblu lokalnym do tworzenia sieci kontaktów, wymiany i opracowywania platform na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim. Finansowanie wsparcia w tej dziedzinie może znacznie przyczynić się do podniesienia poziomu zaangażowania obywateli i społeczności w działania w dziedzinie klimatu, a także przyczynić się do zapewnienia wystarczającej organizacji i współpracy w celu wspierania rozwoju i przyczynić się do kształtowania polityki.

Dostęp do finansowania innowacji

3.16. Początkujący przedsiębiorcy napotykać również trudności: dostęp do finansowania, brak wiedzy i doświadczenia, dostęp do rynków i rozszerzanie poza fazę rozruchu. Finansowanie innowacji jest kluczowym elementem rozwiązania problemu kryzysu klimatycznego, ale w takim samym stopniu konieczna jest innowacyjność mechanizmów finansowania i innowacyjność w zakresie ich stosowania. Inicjatywy takie jak EIT Climate-CCI mają na celu rozwiązanie tych problemów poprzez uwzględnianie działań związanych z klimatem na rynkach finansowych, szerokie rozpowszechnianie informacji dotyczących ryzyka klimatycznego oraz wspieranie inwestycji w innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up.

4. Proponowane rozwiązania

4.1. EKES proponuje ustanowienie forum na rzecz finansowania działań związanych z klimatem na szczeblu UE, z udziałem zdecentralizowanej sieci. Forum takie pozwoliłoby zgromadzić wszystkie odpowiednie zainteresowane strony i ułatwiłoby podejmowanie skoordynowanych działań w celu rozwiązania problemów wskazanych w niniejszej opinii, a także stanowiłoby platformę służącą do opracowania wymaganych mechanizmów, które wymieniono w niniejszej opinii.

4.2. Jedną z funkcji takiego forum musiałaby być platforma dialogu umożliwiająca łączenie szczególnie obiecujących i efektywnych rozwiązań niepaństwowych z inwestorami prywatnymi i instytucjonalnymi. Ponadto we wszystkich państwach członkowskich UE i w innych krajach konieczny jest silny nacisk na możliwości zwiększenia skali i powielania rozwiązań, tak aby zmaksymalizować ich efekty. EKES, posiadając sieć zorganizowanych grup społeczeństwa obywatelskiego w całej Europie, ma na tyle silną pozycję, że mógłby uczestniczyć w forum na rzecz finansowania działań związanych z klimatem, jako reprezentatywny głos podmiotów lokalnych doświadczających problemów z dostępem do finansowania.

4.3. Skuteczna komunikacja będzie stanowić zasadniczy element każdej skutecznej strategii na rzecz rozwiązania problemów w dziedzinie finansowania działań związanych z klimatem. Komunikacja musi odbywać się we wszystkich kierunkach, z wyraźnym określeniem odbiorców i przekazywaniem im w precyzyjnych i odpowiednich sformułowaniach informacji o możliwościach i dostępności opcji finansowania.

4.4. Komisja Europejska i inne instytucje UE muszą opracować wytyczne dla podmiotów niepaństwowych w celu wykorzystania istniejących mechanizmów finansowania. Potrzebny jest system służący do identyfikowania, analizowania, syntetyzowania i rozpowszechniania informacji na temat różnych źródeł finansowania dostępnych dla działań w dziedzinie klimatu podejmowanych przez podmioty niepaństwowe. Może to opierać się na pracach przeprowadzonych przez Europejski Komitet Regionów, w których określono kroki na rzecz opracowania zestawu narzędzi obejmujących łatwo zrozumiałe informacje dla władz lokalnych i regionalnych dotyczące możliwości finansowania działań w dziedzinie klimatu.

4.5. Należy zapewnić mechanizm monitorowania niezbędny do uzyskania przejrzystego zestawienia przepływów środków na działania w dziedzinie klimatu, pomocnego w określaniu przeszkód i służącego do tworzenia praktycznych rozwiązań w celu usunięcia tych przeszkód. To pilny pierwszy krok. Sporządzenie zestawienia miałyby także kluczowe znaczenie dla zrozumienia przeszkód utrudniających dostęp dla podmiotów niepaństwowych działających na małą skalę. Zestawienie przepływów będzie również pomocne w ustaleniu luk w zakresie odnotowywania pozytywnych działań w dziedzinie klimatu, które powinny być częścią światowego programu działań na rzecz klimatu.

4.6. EKES wzywa do tego, by UE stała się liderem w dostarczaniu modelu pozyskiwania działań podmiotów niepaństwowych na rzecz osiągania celów w dziedzinie klimatu. Europejskie podmioty niepaństwowe działające na rzecz klimatu – zwłaszcza te mniejsze – oczekują od instytucji europejskich pomocy w mobilizowaniu specjalnych środków na działania w dziedzinie klimatu oraz ułatwiania dostępu do finansowania dzięki prostszym procedurom i sprawozdawczości. Ułatwiłoby to pozyskanie wielu działań na rzecz zwalczania zmiany klimatu, które pozostają niezauważone. Na przykład dla projektów o wartości nieprzekraczającej pewnego progu, przykładowo 50 000 EUR, można byłoby wprowadzić uproszczony, jednostronicowy wniosek i jednostronicowy formularz sprawozdawczy.

4.7. Potrzebne jest dodatkowe finansowanie w postaci dotacji dla projektów na małą skalę, z uproszczonymi procedurami składania wniosków i sprawozdawczości, w szczególności przeznaczone na lokalne działania na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i zrównoważonego rozwoju, bez zaporowych stawek współfinansowania. Można opracować mechanizmy umożliwiające łączenie projektów w grupy w celu poprawy wpływu finansowania i ułatwienia dostępu. Należy pilnie opracować te narzędzia.

4.8. Należy opracować mechanizm wsparcia umożliwiający projektom wykorzystanie wiedzy fachowej na etapie poprzedzającym złożenie wniosku o finansowanie, tak aby zapewnić ich skuteczność i odpowiednie dopasowanie.

4.9. Na szczeblu UE konieczne jest bardziej ogólne przemyślenie innowacyjnych mechanizmów finansowania. Podmioty niepaństwowe powinny uczestniczyć w tej dyskusji od samego początku, aby zapewnić prostotę i jasność kryteriów przydziału.

4.10. W ogólnym ujęciu należy zapewnić ściślejszą współpracę między ustanowionymi funduszami na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju i programami finansowymi oraz sieciami podmiotów niepaństwowych. Są to kwestie dzielenia się wiedzą, komunikacji i dialogu. Forum na rzecz finansowania działań związanych z klimatem może to ułatwić.

4.11. Środki o charakterze finansowym mogłyby również zachęcać podmioty niepaństwowe do podejmowania działań lub do zachowań przyjaznych dla klimatu. Na przykład ulgi podatkowe na szczeblu krajowym mogą sprzyjać produkcji niskoemisyjnej i zwiększać uczestnictwo podmiotów niepaństwowych w działaniach w dziedzinie klimatu.

4.12. Opracowywanie nowych wieloletnich ram finansowych UE może być okazją do zapewnienia skutecznego wkładu oddolnych działań podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu w wypełnianie przez UE zobowiązań klimatycznych wynikających z porozumienia paryskiego. W związku z tym EKES wzywa do zwiększenia udziału wydatków UE na cele związane z klimatem o co najmniej 40 %⁽⁷⁾. Po drugie, wzywa do szybkiego wycofania dotacji na paliwa kopalne i wyeliminowania bezpośredniego lub pośredniego (współ)finansowania energii z paliw kopalnych za pomocą funduszy europejskich.

4.13. Należy opracować narzędzie służące do kontroli uwzględnienia kwestii zmiany klimatu, zapobiegające wspieraniu za pośrednictwem wydatków publicznych działań pogłębiających kryzys klimatyczny. Powinno to również dotyczyć programów finansowania prywatnego. Przydzielenie określonych środków na finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu nie powinno oznaczać, że pozostałe części budżetu lub finansowania są przeznaczone na działania sprzeczne z celami klimatycznymi. Należy spełnić cel określony art. 2 ust. 1 lit. c) porozumienia paryskiego.

4.14. Głównym narzędziem finansowym UE służącym wspieraniu oddolnego rozwoju lokalnego jest podejście oparte na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność. Nadaje się ono idealnie do wspierania tych oddolnych inicjatyw, oferując możliwość udzielania dotacji i form wsparcia dostosowanych do warunków lokalnych. W grudniu 2017 r. EKES przyjął opinię w sprawie korzyści z podejścia opartego na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność dla zintegrowanego rozwoju lokalnego i rozwoju obszarów wiejskich⁽⁸⁾, w której wezwał Komisję Europejską do zbadania i dogłębnego przeanalizowania możliwości stworzenia na szczeblu UE funduszu rezerwowego przeznaczonego na rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Niezależnie od tego EKES zalecił Komisji Europejskiej, aby zadbała o to, by wszystkie państwa członkowskie dysponowały krajowym funduszem na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność z wkładami ze wszystkich czterech europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFRROW, EFRR, EFS i EFMR). Taka struktura rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność mogłaby być jednym z kanałów wykorzystywanych do wspierania mikroprojektów i małych projektów, o których mowa w pkt 2.7.

4.15. Z myślą o zwiększeniu zrównoważoności całego finansowego łańcucha wartości EKES popiera plan działania Komisji w sprawie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego⁽⁹⁾, przyjęty w marcu 2018 r. EKES przedstawił konkretne zalecenia dotyczące tego planu działania w odpowiednich opiniach⁽¹⁰⁾.

Bruksela, dnia 12 grudnia 2018 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁷⁾ Opinia EKES-u w sprawie *Europejskiego paktu finansowo-klimatycznego* (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 8).

⁽⁸⁾ Opinia EKES-u w sprawie *korzyści z podejścia opartego na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność* (Dz.U. C 129 z 11.4.2018, s. 36).

⁽⁹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Plan działania: finansowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

⁽¹⁰⁾ Opinie EKES-u w sprawie: *Plan działania na rzecz zrównoważonego finansowania* (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 73), *Zrównoważone finansowanie: systematyka i wskaźniki referencyjne* (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 103) oraz *Obowiązki inwestorów instytucjonalnych i podmiotów zarządzających aktywami w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju* (Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 97).